

JOŽEF	VAJDETIČ	051 268 259	341	joze.vajdo@gmail.com

SPOMINI NA ŠROP BILEČA

pitomac 54. klase od 11.3.1977 do 13.10. 1977

vodnik stažist od 14.10.1977 do 2.6.1978

IV. POGLAVJE

AVGUST 1977

Ponedeljek, 1. avgust 1977

Vročina je nekoliko popustila. Delovni dan z jutranjo telovadbo in pouk po razporedu. Nič posebnega do kosila. Popoldan učne ure s ciljem priprave na izpit. Učil se tja do enajstih zvečer.

Torek, 2. avgust 1977

Jutranja telovadba je odpadla, kar se v Bileći redko zgodi. Telovadba se izvaja, tudi če vile padajo. Oblekli smo novo letno uniformo, ki jo imamo samo za svečanosti in za v mesto in odšli na jutranjo „smotro“ (postroj). Iz dopusta je prišel naš komandir voda kapetan Najdenovski Mirko. Najhujše je čakanje, da te pokličejo na izpit in ker sem bil na repu abecednega seznama, sem izpit polagal komaj ob 12. uri in dobil oceno 9. Popoldan kopanje in delovne točke. Prvo se gremo kopat, nato pa brišemo prah. Zvečer je bilo v spalnici spet napeto, ker se našim nekaterim čisto odpelje in ne veš kaj je še normalno obnašanje.

Sreda, 3. avgust 1977

Včasih že štejem, koliko dni je še do konca šole in prekomande. Izračun na današnji dan pokaže, da je to 72 dni. Dopoldan smo spet trgali obutev po kamenju na Zlatišču. Izvajali smo N. G. na temo „Prepreke izpred linije obrambe in njih savlađivanje“ (Ovire pred obrambno črto in premagovanje ovir) ter nadaljevali s T. O. Popoldan sem do učnih ur šel malo do kantine, pa so mi „drugovi problemaši“ iz našega voda, dokler sem šel še po cigarete izpili še tisto ubogo pivo. Jeza se mi je grozno nakopičila, zato sem jih nekam poslal in naredil strateški umik v učilnico, kjer je bilo težišče dela na pisanju „podsetnikov“. Moj sotrpin Livada Zoran je prišel od doma ves srečen, ker je spet videl svojega prvorojenca.

Četrtek, 4. avgust 1977

Dopoldan pouk in priprava za streljanje z Bst. Popoldan in že v mraku smo izvajali vajo z MM 82 mm. Vajo je vodil predavatelj kap. Radaković, ki pa naše čete ni poučeval iz N. G., temveč je nas učil kap. Momirovski. Dal nam je priznanje za dobro poznavanje N. G. glede na njegove slušatelje, ki da ne znajo nič, kot je izjavil. Mi pa smo za njih profesionalci. Kaj nam je ta pohvala dobro legla na dušo. V kasarno prišli ob osmih zvečer. Po večerji sem šel še v kino salo in si ogledal češki film „Daleč je do neba.“

Petek, 5. avgust 1977

Po jutranjih obveznostih smo odšli na strelišče in poleg svoje oborožitve vlekli s seboj še dva Bst, ki jih imamo v četi in to v 1. nadstropju. Odjadrili smo na predel strelišča, ki je za Bst čisto na koncu pri Šuhurovi Mahali. Proga po kateri se na tirnicah giblje maketa tanka v pomanjšanem v merilu 1:2 je postavljena poševno na strelca in oddaljena čez 100 m. Pri streljanju z Bst imamo dve možnosti: ali tarčo spremljamo skozi optično ali mehansko namerilno napravo in ustreznim „preticanjem“ (prehitevanjem), ali pa si izberemo ob progi določeno točko in cilj čakamo. Streljali smo s šolskimi raketami imenovanimi „metkiči“ (naboj s perutnicami). Tarča je bila kovinska in pri zadetku je prišlo do manjše eksplozije „metkiča“. Od štirih možnih nabojev sem zadel tri in ocena vrlo dobro. Nato je sledila N. G. , ki jo je izvajal kap. Radaković. Izvajali smo metodiko posedanje položajev s PM. Zopet sem bil v vlogi KO. Dobil sem oceno 8, nato smo zamenjali vloge. Popoldan po kosilu prvo čiščenje topov in osebne oborožitve, nato kopanje in učne ure. Zvečer smo se kar hitro pobrali na počitek, ker smo bili kar zmahani.

Sobota, 6. avgust 1977

Do enajstih dopoldan smo v učilnici drgnili predmet Jugoslavija, nato smo odrinili na poligon s preprekami. Ravno, ko smo se dobro ogreli je prišla poletna ploha in nas nagnala nazaj v učilnico. Popoldan nisem šel v mesto, ker je bilo vreme nestabilno in se mi je zdelo odveč, da bi me močil dež. Popoldan nam je dovoljen počitek, ki se nam še kako dobro prileže. Dežurni čete pitomac vodnik Hrvatinić iz 4. voda me je določil za komandirja protipožarnega oddelka. Zunaj je vse mokro, pa je potrebna proti požarna straža. Ob deveti zvečer smo šli v kino in si ogledali italijanski vestern „Čuvaj se, ko te srečam.“ V civilnem življenju si ga sigurno ne bi šel ogledati, v vojski je pa vse dobro. Ob pol dvanajstih zvečer sem bil povrh vsega še redar na hodniku. Iz mesta so prišli tudi zadnji „bojevniki“. Sedaj se je začela veselica. Po hodniku so zavijali kot kojoti in dežurni čete jih je komaj umiril in nagnal na spanje. Šele sedaj sem lahko v miru nadaljeval z mojim delom.

Nedelja, 7. avgust 1977

Cel dan prosto, kar je nenavadno za našo šolo. Dopoldan sem pisal „podsetnik“ za T. O. in šel malo do kantine, kjer je kot ponavadi zopet gneča. Obrni se in nazaj v učilnico. Na kosilo sploh nisem šel. Popoldan sem zaspal zadnji izhod v mesto, pa verjetno nisem nič zamudil. V učilnici sem napisal še „podsetnik“ za N. G. Za večerjo smo zopet tolkli konzerve. Pripravi se za jutri in počitek.

Ponedeljek, 8. Avgust 1977

Dan nekoliko oblačen in je nekoliko lažje, ker ne žge vročina. Dopoldan N. G. in Metodika pri F. V. Popoldan sem šel do našega frizerja „bricota“, da me je ostrigel po P. S. Po večerji učenje predmeta Jugoslavija do desete ure. Tega suhoparnega predmeta se ne moremo nikakor rešiti (predavatelj kap. I. kl. Bačić). Komaj čakam, da pride dan izpita in ga odključamo. Ravno ko sem se ob enajsti uri spravil k počitku se nekaj minut za tem prižge luč in v spalnico stopi naš komandir čete. Malo je pogledal po spalnici, ugasnil luč in odšel. Izvajal je kontrolo. Od doma je prišel Mušterić Jozo.

Torek, 9. avgust 1977

Po jutranjih formalnostih smo se odpravili na Zlatišče, kjer smo izvajali Metodiko iz T. O. Tekali smo po tistem kamenju, kot na začetku našega šolanja. Po končanem usposabljanju smo se spustili do kasarne, vzeli MM 82 mm in na poligon, kjer smo imeli priprave za bojno streljanje. Priprave so vsebovale vse elemente bojnega streljanja od posedanja položaja, zavzemanje elementov, izdajanja povelja in streljanja s šolskimi minami.

Popoldan je bilo po razporedu kopanje in zopet do poznih večernih ur učenje Jugoslavije.

Sreda, 10. avgust 1977

Danes smo izvajali streljanje z MM 82 mm s šolskimi projektili. Ni bilo najboljših pogojev, ker je pihal veter in je zanašal projekte iz določene smeri. Dobro da smo streljanje še pravočasno zaključili, ker je okrog enih popoldan prišla nevihta, da je grmelo in pokalo kot na fronti. Popoldan so nas zbasali v kino dvorano na gledanje nekega nastavnega filma. Čez deset minut je že več kot polovico gledalcev sladko dremalo. Zunaj deževni dan in kino dvorana, to je bila odlična kombinacija za hitro spanje. Po vrnitvi v našo učilnico sta se stepla dva naša kolega, da je „perje“ kar dobro frčalo. Mize in stoli z nami vred so letele iz enega kota v drugega. Komaj smo ju pomirili in ker ni bilo nič krvi in ostale škode stvar ni šla naprej do nadrejenih, drugače bi jima trda predla. Napisal sem „podsetnik“ za F. V. In se zopet gulil Jugoslavijo. Danes mi je 153. dan v JLA.

Četrtek, 11. avgust 1977

Dopoldan zaključevanje ocen iz B. O. Eden predmet je manj. Še ura predmeta Jugoslavija, hitro v četo po orožje in opremo ter na poligon, ker smo imeli INŽ. Ne temo „Mine presenečenja“. Dan je bil vroč in soparen. Ne vem kaj je bilo kapetanu, da je klobasal neke iztrošene vice, preklinjal kot furman sredi klanca, nas lovil z „ašovčiči“ in samo napačni gib, pa ti je zavpil: „Šta ti je to kilavi Radovane.“ Ni manjkalo neresnega dela in krohotanja. Zvečer kot da nisem imel cel dan dovolj aktivnosti, me je hudič odnesel še v kino dvorano na ogled filma „V zmajevem gnezdu.“ Film se je trikrat strgal in vsakič smo čakali po skoraj dvajset minut. To je bilo enega žvižganja in kletvic v vseh balkanskih jezikih. Vztrajni pa smo bili, namesto da bi jo potegnili na počitek. Ta zadeva se je vlekla vse tja do polnoči.

Petek, 12. avgust 1977

Dopoldan je bila na poligonu predstavitvena vaja „Premagovanje požarnih ovir.“ Sledila je N. G. in periodični pregled. Zopet je soparno in vroče. Popoldan kopanje in prosto. V učilnici sem se zopet učil Jugoslavijo in za mizo zaspal. Dan je bil vroč in soparen. Naši posamezniki so nekje pobrali novico, da se pripravlja „uzbuna“ pa so spakirali „rance.“

Sobota, 13. avgust 1977

Pusta in oblačna poletna sobota, ko se človek nima kam dati in kaj početi. Zopet ure učenja in predavanje o religiji. Samo še ta tema je manjkala, da nas zatolče do kraja. Okrog 12. ure je pričel padati dež. Na športno tekmovanje nismo šli, ker smo se učili Jugoslavijo. Zlikal sem še novo obleko in popoldan odšel v mesto. Obiskali smo naše stare pozicije in na „korzu“ sem pustil trenutno skupinico, naj v miru opazuje Bilećanke, jaz pa sem jo potegnil do gostilne Medan, kjer je bil moj domačin Vučkovič Pero in sodelavec iz firme Zorko Cveto s svojim prijateljem iz Jablanice. Od tukaj smo šli do „Gradske kafane“ in hotela. Vojska je v hotelu čisto ponorela, zato so klicali patroljo. S Petrom Vučkovičem iz 1. bataljona sva jo še pravočasno iz previdnosti potegnili v kasarno. Dan vroč in soparen.

Nedelja, 14. avgust 1977

Jutro sveže, ker je celo noč deževalo in sledilo je iztepanje odej. Dopoldan v učilnici učenje, predvsem imamo poudarek na Jugoslaviji. Učbenik je en navaden „špeh.“, vendar pri samoupravljanju ni šale. Med drugim, ko se dolgočasim računam koliko dni moram še biti v vojski. Matematika je neizprosna realnost in mi je pokazala 300 dni ali deset mesecev. Komaj sem skrtil „fazanovo preje“, pa že računam, koliko še do doma. To se človeku dogaja, ko nima kaj poštenega početi. Zvečer na dolžnosti požarnega na hodniku, ter kot že veliko krat preštej koliko vrst je ploščic, ali jih je res 107. Ob enajstih na počitek in ob dveh zopet na dolžnost. Ob pol petih sem zaspal in ob petih: „Diž se, vojsko!“

Ponedeljek, 15. avgust 1977

Danes je jutranja telovadba odpadla, ker imamo izpit iz Jugoslavije. Oblekli smo nove uniforme z „opasači, . . . Izpiti so se pričeli ob pol osmih. Čakanje je bilo zopet dolgočasno in živčno. Vsak, ki je prišel iz učilnice smo ga napadli, kakšna vprašanja je dobil. Takoj, ko je povedal, so zašumele knjige, skripte. Popolni nesmisel, ker zaradi adrenalina začnemo stvari samo mešati in si zadevo samo poslabšamo. Komaj ob pol dveh popoldan sem prišel na vrsto. Abeceda ima tudi svoje zakonitosti. Odgovarjal sem na postavljena vprašanja počasi in premišljeno, kar je dalo dober rezultat. Ob dveh smo bili seznanjeni z rezultati. Izpit sem naredil z osem, vendar mi je končno oceno glede na I. kvartal zbil na sedem. Nisem bil zadovoljen in zdelo se mi krivično, ker sem vložil kar nekaj dela. Nekateri pa samo malo zajeceljajo in dobijo pozitivno, da ne govorim o eliti, ki nabira odlične ocene kot za šalo. Popoldan učne ure in zvečer je bilo naš oddelek v vlogi proti požarnega dežurstva.

Torek, 16. avgust 1977

Prve tri ure učenje in pisanje „podsetnikov“, nato F. V. - Metodika. Zadnji dve uri smo imeli v kino dvorani predavanje o „Ratni mornarici“. Zopet ta nesrečna dvorana, ker se takoj pride v fazo „kokoške“. To je položaj, ko se ti drema in začneš kimati z glavo. Največje zlo je bilo to, ker so bile luči prižgane in nam je bilo onemogočeno spanje. R. M. nam je predaval kapitan fregate iz Boke Kotorske. Naslednjo uro je bil film o R. M. , kjer sem videl torpedovko , megleno še rušilec in že sem bil v „dolini snova“ (sanj). Ker je torek je bilo popoldan kopanje in delovne točke (čiščenje prostorov). Nato učenje do osmih zvečer. Dan je bil sončen in vroč.

Sreda, 17. avgust 1977

Dopoldan pouk s poudarkom na Metodiki. Pritisnila je vročina in na poligonu ni sence in tudi če je bila, nam ni bila dosegljiva. Dobili smo okrožnico, da moramo trenirati strojevi (paradni) korak za svečani defile (mimohod). Popoldne malo prosto in nato učne ure.

Četrtek, 18. avgust 1977

Sedaj se je začelo. Namesto jutranje telovadbe, „strojevica“ in vročina, da znoj teče v potokih. Moja pozicija je prvi z leve v sedmi vrsti. Trenira cela naša 4. četa. Mi spredaj in v začetni vrsti smo najbolj na udaru, ker moramo pri komandi „Pozdrav na levo!“ držati še smer ešalona. Tribuna z visokimi gosti in oficirji bo stala na levi strani glavne ceste v kasarno. Takoj po končanem treningu smo imeli dve uri S. O. na ploščadi, da nas je sonce dotolklo do kraja. Popoldan je naš oddelek dobil po razporedu še kasarniško stražo. Stražo je sprejel dežurni šole kap. Čitić. Kot običajno sem bil na stražarskem mestu številka dve „kod Radojkine kuče“, ki je na glavnem vhodu v kasarno s smeri mesta. Vsaj ponoči je nekoliko hladnejše, kar nam pride prav, da se malo ohladimo.

Petek, 19. avgust 1977

Vsi stražarji, razen stražarskega mesta številka 5, ki je izza obzidja za „trpezarijo“ - skladišče streliva in MES, smo morali dopoldan na pouk. Imeli smo N. G. in nas je ujela poletna ploha. Dokler smo dosegli letno učilnico pri „dolini snova“, smo bili že lepo mokri. Orožje smo imeli odloženo na ravnici poleg nas, kjer smo imeli pouk iz MM 82 mm. Ko je ploha prenehala, smo pobrali orožje, ki je bilo tako umazano od blata in posušene trave, da ni bilo druge rešitve kot oprati ga z vodo in šele nato smo pristopili k čiščenju. Po kosilu smo odšli v stražarnico , kjer je bila primopredaja straže. Po razporedu je bilo še kopanje in končno prosto. Zopet je bila močna nevihta. Temno je bilo in bliskalo ter grmelo je kot na fronti.

Sobota, 20. avgust 1977

Jutro sveže in jasno. Do desetih učne ure in nato trening za slavnostni mimohod. Tribuna je že postavljena in na njo so se poleg načelnika šole navlekli še njegovi doušniki in opazovali naše trpljenje na vročem soncu, ki zopet pripeka. Trening je izvajal kap. Bačić. Na kapiji je polno civilov, ki čakajo na svoje sinove, očete, fante, brate... Po kosilu malo počitka in ob štirih popoldne z Matešem Petrom v mesto. Dežurni bataljona je bil naš komandir voda kap. Mirko Najdenovski.

Prvo obisk v domu JNA, nato pa po mestu navzgor. Srečala sva dva naša Zvekija in Vasića in odšli smo v park herojev, kjer smo se slikali in stolkli cel film, vendar jaz še danes nimam nobene slike. Eni na burek, drugi na sladoled, tretji na pivo in večer je tu ter čas za odhod v kasarno, kjer sva prišla ob pol desetih zvečer. Nekoliko mi je šumelo v podstrešju, vendar ni bilo sile.

Nedelja, 21. avgust 1977

Deževen dan. Dopoldan učenje ali svobodne aktivnosti, ki jih je večina izkoristila ali za prerivanje v kantini ali za spanje. Ob enajstih pred kosilom sem se tudi jaz podal do kantine, vendar je strašna gneča, zato sem obrnil in nazaj v učilnico. Po kosilu sem še enkrat naredil pohod na kantino, uspel priti celo v vrsto, takrat mi je na živce stopil kolega iz voda in sem pustil vse skupaj ter odšel. Hudičevo se vleče ta nedelja. Rajši imam delovni dan, kjer čas hitreje mine. Z Vučkovičem iz 55. klase, sva pred našo stavbo pod nadstreškom malo obujala spomine, kako smo do sedaj fantovali po naši dolini in okolici. Ob štirih popoldan sem tudi jaz malo zadremal. Ob osmih večer postroj za večerjo in nato ureditev in pospravljanje knjig v učilnici. Ob desetih je dežurni bataljona držal pri sebi dva pitomca iz našega voda in jih obtožil, da sta se v mestu opila. V Bileći sem 164 dni.

Ponedeljek, 22. avgust 1977

Dopoldan smo pri Č. K. pisali kontrolno vajo in dobil sem oceno devet. Sledilo je učenje in streljanje s pištolo TT kal. 7,62 mm. To je bilo nekaj za mene. Tarča stoječa na razdalji 20 m. Zadel vseh osem nabojev in takoj dobil ime Vajat Erp. Še Metodika pri F. V. in ocena osem, ter konec pouka. Ob štirih popoldan partijski sestanek s poudarkom na sprejemu novih članov. Sledilo je kopanje, kjer sem prišel v konflikt z evidentičarjem, ki je kompliciral z mojimi brisačami. Normalo da me je popadel bes in vojaček iz šolske čete je utihnil. Vreme je muhasto, enkrat sonce, drugič dež. Da ne bi predolgo ostali sveži po kopanju smo ob sedmih zvečer zopet tolkli „strojevico“. Na počitek sem šel šele ob enajstih zvečer.

Torek, 23. avgust 1977

Kot da ni dovolj vroče smo takoj zjutraj udarili strojevico. Sledila je N. G. in inženirija. Danes imam rojstni dan – 22 let. Komandirja čete sem prosil, da bi me popoldan spustil v mesto. Nič ni bilo od tega, saj mi je prav po očetovsko razložil, da je komandant bataljona izhode ob rojstnih dnevih pred kratkim prepovedal. Do sedaj so slavljenci pred menoj vsi ta bonus pridno izkoristili, razen če je bilo pomembno usposabljanje popoldan ali kakšna druga zadolžitev. Za nameček sem pri N. G. dobil na pleča še 15 kg lafet od MM 82 mm. Popoldan ne bom mogel niti v kantino na toplo pivo, ker je že napovedana strojevica. Lansko leto sem rojstni dan praznoval na domači gasilski veselici in je bilo zelo lepo.

Sreda, 24. avgust 1977

Že nekaj časa nas ni bilo na Zlatišču, zato smo danes izvajali taktiko. Bil sem v vlogi KV pri drugem učnem vprašanju. Zadevo sem v redu izpeljal. Kar pogosto sem pri Metodiki v raznih vlogah, ene pa nihče niti ne pogleda. Dan je bil dopoldan kar sončen, čeprav je ponoči lilo kot iz škafo. Ob enajstih je bil povratek v kasarno in že smo bili na učnih urah. F. V. je odpadlo, ker je prišla močna ploha, zato smo do kosila nadaljevali z učnimi urami. Popoldan so bile takoj po kosilo delovne točke in nato so nas strpali še v kino dvorano na ogled filma iz INŽ. V dvorani soparno in zadušljivo, zato je skoraj cel bataljon v desetih minutah zaspal. Scenarij nam je že znan. Vodnik stažist, ki je bil najbližje električnim stikalom je prižgal luč in se zadril: „Ne spavaj!“. Nekateri posamezniki so skočili pokonci kot vzmet in grabili za kapami. Šele ti so bili podprti z glasnim smehom. Jaz sem na srečo običajno imel ob sebi kakšnega našega pitomca iz voda, da me je kresnil pod rebra, ko je grozila nevarnost. Neverjetno kako rad sem spal v ti kino dvorani. Ob šestih zvečer zopet trening strojevice. Gazili smo kot poneumljeni, a kap. Bačić še vedno ni bil zadovoljen in nas je kregal po dolgem in počez. Načelnik šole je zaustavil cel bataljon in nas začel zmerjati, da smo se „ugojili“ in da nas bo gnal brez jela in vode čez Čemerno na Sutjesko in na Ljubin grob. Bataljonu je dal „ODSTAV!“ Naš komandant kap. I. kl. Koprivica nas je pomaknil na poligon za F.V. pod borovce, nas pohvalil, da dobro delamo in da gremo še enkrat, da mu pokažemo da znamo korakati še boljše. Pri večernem

postroju nas je por. Janoš dva krat vrnil nazaj - „odstav.“ Bili smo pripravljani na upor in da ne gremo na večerjo. Ko je videl, da mislimo resno, je začel na lep način popravljati situacijo.

Četrtek, 25. avgust 1977

Dan lep in sončen. Občuti se že konec visokega poletja in pridih jeseni. Takoj zjutraj smo gazili strojevico. V kasarno so prišli novo pečeni podporočniki iz Sarajeva. Sledil je komandantski pregled. Kap. Bačić je bil strašno nezadovoljen in je kritiziral vsako stvar, ki jo je videl, zato je bilo tudi smeha na pretek. Po glavnem odmoru je bila kontrolna vaja iz O. J., nato učenje in sestanek za „drugarsku „ večer. Še Metodika iz N. G. in urnika je za sedaj konec. Popoldan ob petih ponovno strojevica. Gazili smo tako, da je „pokal“ asfalt. Trasa za strojevi korak je bila od stranskega izhoda obzidja, ko se je šlo na strelišče, do ovinka pri „Radojkini kuči“ in nato naravnost po glavni cesti proti glavnemu vhodu v kasarno. Zvečer šel v kino na ogled filma“ Dopust brez deklet.“ To je naslov ravno za nas.

Petek, 26. avgust 1977

Zjutraj od šestih do sedmih zopet strojevica. Načelnik šole polkovnik Popović je dejal, da gre stara vojska boljše v gledališče, kot pa mi gazimo. Pouk je potekal po razporedu na poligonu smo izvajali INŽ in z dopusta so prišli naši komandirji vodov. Popoldan je bila generalka za jutrišnjo proslavo ob nastopu na dolžnosti novih komandirjev vodov. Z nami so gazili tudi podporočniki, vsak pri svojem bodočem vodu. Še kopanje in večerja pa nas je odnesel spanec.

Sobota, 27. avgust 1977

Takoj zjutraj smo oblekli svečano uniformo. Po zajtrku je bila izvršena primopredaja vodov novim komandirjem. Naš novi komandir podporočnik Antunijević Dragić mi je že na prvi pogled deloval negativno. Začel je zelo strogo, to ne bo v redu. Ostala dva komandirja v 2. in 4. vodu sta živo nasprotje našemu. Takoj nam je začel metati pod nos Strojevo pravilo in Pravilo službe. Še bo bilo vročih dni. Nastal je tihi odpor do njega in ne jemljemo ga resno in to je slabo. Ob desetih je bil svečani mimohod. Po izjavi našega komandirja čete kap. Viduke, ki je bil na tribuni je naša četa gazila najboljše. Popoldan smo bili že na dolžnosti protipožarnega oddelka. Od dveh do desetih zvečer bi morali biti z oprtači, ašovčičem za pasom in v čizmah v učilnici. Zadevo smo si malo prikrojili po svoje in se razpršili po kasarni vsak po svoje. Po večerji smo še malo patroljirali po kasarni in konec. Iz doma JNA se sliši glasba, ker imajo oficirji, ki gredo v prekomando poslovilni večer. Naš kapetan je dobil Šentvid v Ljubljani in je zelo zadovoljen.

Nedelja, 28. avgust 1977

Prosto. Nekaj časa sem se potikal po učilnici, nato sem odšel v kantino. Po kosilu malo počitka, nato sem se dal v novo uniformo in odšel v učilnico, kjer je pripravljalni in organizacijski odbor našega voda pripravil vse potrebno za poslovilni večer od našega kapetana. Bilo je nekaj prigrizka, lozovača in za vojaka nepogrešljivo pivo. Naš Savić je izvajal skeče, da je bilo nekaj zabave. Veselo smo se družili do desete ure zvečer, ko nam je zmanjkalo vsega kar je bilo na mizi, zato smo naredili zaključek in kapetana pospremili do izhoda. Hitro na počitek, ker je jutri nov delovni dan. Dobro tudi to, da smo se rešili tega treninga iz strojevice.

Poslovilni večer v učilnici

Kapetan Najdenovski Mirko je drugi z desne, prvi z desne je komandir 1. voda poročnik Ilijevski Stojan, ki je bil ta dan dežurni šole.

Ponedeljek, 29. avgust 1977

Zopet vse po starem, samo komanda je nova. Na jutranji „smotri“ se je novi komandir izživljal s strojevim pravilom. Naš komandir čete mu je dejal, naj raje izvrši „smotro“. Takoj prvo uro smo imeli F. V. Vzpenjanje po vrvi za oceno. Povzpel sem se v 9 sekundah in dobil oceno 10. Na 1500 m sem tekel 5,47 minute in dobil tudi 10. Včerajšnja piva in lozovača iz poslovnega večera je splahnela tja gor proti Hađibegovemu brdu.

Kompletna četa je izvedla premik v 5 km oddaljeno Podosoje kjer smo izvajali poveljniško bojno streljanje z MM 82 mm. Vročina še pritisnila in naš novi poveljnik voda je na premiku zahteval „potiljak“ in „marševski“ korak po tistem kamenju, ki ga je tukaj v izobilju. Nihče ga ni dosti poslušal, zato je dovolil prosti korak. Na cilju smo se od enajstih dopoldne do pol dveh pekli kot kuščarji. Naš vod je bil v vlogi opazovalcev terena in spremljanje števil eksplodiranih min. Cel vod je pri štetju ugotovil, da dve mini nista eksplodirali. Po končanem streljanju so ostale enote odšle v kasarno, mi pa na pregled terena. To je bilo pa zelo resno in nevarno delo. Tudi na vročino smo pozabili, čeprav je znoj tekel po nas. Razporedili smo se v strelce in poveljeval je komandir čete, ki je bil tudi vodja streljanja. Z nami je bil tudi pirotehnik CO, ki je imel s seboj TNT za uničenje min. Prvo mino smo našli med gostim kamenjem zabito v zemljo do peruti. Druga je bila obešena v grmovju na rogovili in je visela kot klobasa na klinu. Olajšanje za nas vse. V kolono po eden in naravnost proti kasarni. Pirotehnik je ostal na poligonu in uničil najdene mine. Čelade so bile vroče v pravem pomenu besede. Vode nismo imeli niti kapljice več. Kar smo prinesli s seboj v čutaricah se je segrela, samo še vrečka čaja in zadeva je pripravljena. Povratek je bil težaven in znoj nas je prebil tudi pod opasači. Srajce so bile pod oprtači bele od soli. Po prihodu v kasarno je bil postroj za kosilo. Ostali, ki so odšli pred nami so že pojedli, posedali v senci in brali dospelo pošto V jedilnici sem vzel samo kos kruha in solato ter vodo. Popoldan so bile učne ure in v kino dvorani film, ki ga pa je malokdo gledal, ker smo preprosto rečeno spali. Po večerji smo popadali k počitku kot ubiti. Današnji dan je bil zares naporen.

Naš 3. vod 4. čete 2. bataljona

Foto: pit. vod. Mitrić dne 28.8 1977

Stojijo z leve:

Latinović Lazar-Laza, Savičić Vlastimir, Mateša Pero, Cakić Stojan, Livada Zoran, kap. Najdenovski Mirko (komandir voda), Mušterić Jozo, Vučinić Jovan, Stojanović Vladimir, Baković Željko, pit. vod. Vranov Radivoj, Murčehajić Muharem in Morović Petar.

Čepijo z leve:

Stanković Tomislav-Sudija, Kamenjarov Jordan, Glumpak Zlatko, Ozmec Milko, Savić Dragiša – Glumac, Petrović Željko, Milivojević Zoran – Zoki, Šunduković Dorđe in Gaber Aleš.

Sedijo:

Mirković Svetomir, Mešković Izet, Kurtanović Bajram, Vasić Miodrag, Vajdetič Jožef - Črta in Stojanović Milan.

Ni na sliki:

Kulenović Bakir, Milošević Sašo, Ramić Sulejman, Omerčaušević Mirsad.

Torek, 30. avgust 1977

Takoj zjutraj sem pogledal čez okno spalnice kakšno je nebo. Bilo je kristalno čisto. Pomislil sem, da nam bo danes še zelo vroče. Ob enajstih smo izvedli premik v Šuhurovo Mahalo, to je področje med streliščem in Podosoje, kjer smo izvajali T. O. Tema usposabljanja je bila „Sodelovanje pehote s tanki v napadu.“ Pod čeladami smo se zopet kuhali, vendar je bilo vroče tudi našemu komandirju čete, pa nam je dal malo več odmora. Preden smo zavzeli prostor v senci, smo dobro pregledali teren zaradi poskokov. Namreč tu je polno kamnitih zidov in kot nalašč je to idealno domovanje kač. Usposabljanje smo izvajali s tanki T-34 in T-55. Popoldan so bile učne ure v vroči in soparni učilnici, ker smo se bolj borili z vročino kot s knjigami.

Sreda, 31. avgust 1977

Ponoči ob dveh je bila močna nevihta. Strela je udarila v bližino stražarskega mesta št. 4. To je zraven tankovskega parka ob izhodu na strelišče. Stražar je imel srečo, da ga v stražarnici ni ubilo. Zjutraj smo ocenili, da ne bo telovadbe, pa je prišel MPV (komisar) kap. Bačić in nas nagnal na izvedbo. Dopoldan smo imeli pouk kompletne čete v učilnici 1. voda, kjer je imel predavanje komandir čete. Zadnje tri ure zopet R. M. v kino dvorani. Pehoto bolj malo zanima mornarica in ker

smo imeli dane vse pogoje, smo spali. Popoldan učne ure.

SEPTEMBER 1977

Četrtek, 1. september 1977

Mesec avgust smo predihali in pričeli z zadnjim mesecem našega šolanja. Naši 54. klasi se čas počasi izteka. Še Avtovac s „pokretnim“ logorom in prekomanda. Po kasarni se že tu pa tam sliši: „Sitno.“ Dopoldan dve uri učenja in F. V. Kjer smo izvajali skok v daljino. Skočil sem 4,70 m. V četo po opremo in oborožitev, ter s kamioni premik na Bele Rudine. Izvajali smo vajo iz oddelčnega streljanja. Bilo je nekoliko vroče, vendar se je dalo delati. Z mojim sotrpinom Zoranom sem skoraj izgubil živce, ker je bil miselno odsoten od dela. Tudi on je med tistimi, ki so prišli vojni rok odslužiti tik pred 27. letom starosti. Veliko težje premagujejo te napore in obveznosti kot mi mlajši. Poleg tega imajo doma družine, kar je še ena obremenitev več. So pa „godišnjaki,“ ker imajo višjo ali visoko izobrazbo. Ob dveh popoldan smo se vrnili v kasarno in se takoj pripravljali za stražo. Vse je bilo na hitro, ker sploh nismo bili predvideni po razporedu. Ob štirih smo odšli na sprejem dolžnosti. Sprejel nas je kapetan Vučković dežurni šole in dejal, da smo odlično pripravljene. Dodeljen sem bil na stražarsko mesto št. 6, ki se nahaja izza stavbe, kjer je nameščena šolska četa. Poleg obzidja poteka cesta Bileća – Trebinje.

Petek, 2. september 1977

Dopoldan sem moral iti na pouk. Takoj prvo uro sem zaspal na TT. Kapetan I. klase Himza Pečenković me je poklical, pa ga nisem slišal. Zbudil me je moj sošolec v klopi Mateša Pero. Vendar Himza je bil oficir z dušo in človek s poslušom, zato sem jo dobro zvozil. Pri F. V. smo imeli premagovanje ovir za oceno. Pehotno stezo sem premagal v času 2,15 minute. Takoj nato smo odšli nazaj na dolžnost stražarske službe, kjer sem se zvalil na pograd in zaspal do kosila. Ob treh popoldan sem moral še na eno izmeno straže. Čas je hitro tekel, nato pa je ob petih začel sekati dež. Grmelo in bliskalo je kot na fronti in občutek sem imel da me bo s hiško vred nekam spihalo. Zamenjavo sem dobil nekaj pred šesto uro. Do večerje sem risal skice za T. O. Dosti za danes, jutri je še en dan.

Dopoldan učne ure v učilnici. Poudarek je pripravi za izpit iz N. G.

Vsak po svoje lista knjige in teži za tem, da čim več znanja zabije v glavo.

Do konca šole je še 39. dni. Ker je sobota je potrebno iti malo v mesto. V knjigarni sem kupil vse potrebno za pisanje pisem, čeprav imamo te potrebščine v kasarniški trafiki. Potegnil sem jo do „Gradske kafane“ kjer so bili naši Mušterić, Savičić, Morović, Mateša in Baković. Po kakšni uri smo izvedli premik do lokala „Pod lipo“. Ob devetih sva z Matešo odrinila do hotela, ki je bil poln vojske vključno s teraso. Ansambel in dve „pevačici“ sta razvneli vojsko do vrelišča. V zraku so bile roke in frfotali so bankovci za naročeno pesem, ki je bila 30 din. Pridružil se nam je še Vučković Pero in smo iz te gneče naredili umik k „Bosi“. Kar hitro smo se pobrali, ker nas je preganjala ura. V kasarni je dežurni šole postavil zasedo. Prisoten je bil načelnik. Kako se je zadeva končala ne vem, ker smo odšli v četo in na počitek. Ob enajsti uri je prišel naš pitomac in nam pretrgal spanec s svojim izpadom.

Nedelja, 4. september 1977

Sončno in toplo. Naš vod je imel sestanek v učilnici, jaz sem pa pisal rang listo. Ker je nedelja imamo prosto, vendar sem na bil na dolžnosti požarnega od šestih do osmih zvečer in od dveh do štirih zjutraj.

Ponedeljek, 5. september 1977

Danes je bilo po programu „Oddelčno bojno streljanje“. Cel dan na poligonu daleč zadaj za kontrolnim stolpom na strelišču pri „kokošincu“ (kurnik). Namreč pri tej leseni lopi je bil izhodiščni položaj za oddelek v napadu. Tukaj so komandirji oddelkov izdajali povelja z vsemi elementi, ki spadajo zraven. Še bolj zadaj je bila skupina opazovalcev in ocenjevalcev (komandant bataljona,

komandirji čet, predavatelji N. N. G.) in posamezne enote, ki so v rajonu „očekivanja „ tudi spremljali potek vaje, dokler sami niso prišli na vrsto. Moja vloga je bila za začetku pomočnik na PM, vendar se je naš vodnik Mitrić odločil, da bom samostojni strelec. Približno na sredini strelišča so bile izdelane žične ovire z narejenim preходом v sredini. Do ognjenega položaja, ki je bil v višini stolpa smo prišli po pravilih gibanja vojaka na bojišču in po ukazih komandirja oddelka.

Tukaj smo polnili orožje z ostrim strelivom in „borba“ s tarčami, ki so delovale na sistemu KOPS se je začela. Sledil je jurišni položaj in juriš, kjer smo se drli na ves glas in prešli čez žične ovire. Najtežje pri prehodu je bilo levemu in desnemu krilu, ker so imeli najdaljšo pot. Previdnost je bila na prvem mestu in orožje strogo „zakočeno“. Po razvitju strelske vrste smo dotokli preostale tarče in potrošili vso strelivo, kar je bila že na začetku zahteva. S PAP sem zadel pet tarč. Obstajala je bojazen, da ne bi kdo spravil kakšen naboj in ga nato pomešal s šolskimi naboji predvsem pri PM 7,92 mm. Popoldan učne ure. Naš komandir voda zopet ni zadovoljen z našim delom, mi pa ne z njim in je rezultat neodločen. Do konca šole ga bomo že nekako prenašali.

Torek, 6. september 1977

Današnji dan je namenjen za priprave na jutri, ko bomo polagali najpomembnejši izpit in to iz N. N. G. Cel dopoldan smo bili za našo stavbo poleg nadstrešnic za čiščenje orožja in „tumbali“ Pravila pehotnega orožja (opis, tehnični podatki, namen, učinkoviti domet, sestavni deli, zastoji...). Popoldan po kosilu smo nadaljevali z delom. Občutek, da dobro obvladamo snov, smo si v torbico pripravili vse potrebno za jutri.

Sreda, 7. september 1977

Jutranja telovadba je odpadla, ker smo bili zaposleni z materialno zagotovitvijo in orožjem za izvedbo izpita. Vse skupaj smo zanesli na poligon za PVO, ki se je nahajal zraven Vojvodine levo od glavne „kapije“ proti cesti Bileća – Trebinje. Že ob pol sedmih je kap. Mitić začel z izpiti. Jaz sem bil po abecednem seznamu voda na 28. mestu in samo še dva sta bila za menoj. Cel dopoldan smo čakali v napetem pričakovanju in vprašanji našim kolegom kaj so dobili za izpit, vprašanja, ocene itd. Komaj ob dveh popoldan sem prišel na vrsto in potegnil listek z naslednjimi vprašanji:

- Breztrajni top
- RB (ručni bacač) in
- PA dejstvo.

Nič lažjega kot to in vsa tri vprašanja sem se dobro naučil, vsaj tako je bila moja ocena.

Ampak kapetan Mitić je bil ob ti uri že pošteno nervozen. Nič mu ni bilo prav, nobena gib in razlaga ni bila brez vmesne pripombe. In kaj je ta človek naredil pitomcu, ki je bil iz Slovenije? Dejal je naj ne „blesavim“ in mi pritisnil oceno 7. Ves čas šolanja so bile razlike pri ocenjevanju glede na nacijo in to trdim še danes. Seveda z oceno nisem bil niti približno zadovoljen, ampak tako je moralo biti. Končno smo se popoldan oddahnili, da smo se rešili še enega predmeta.

Četrtek, 8. september 1977

Dopoldan pouk v učilnici, ki se vleče kot pajčevina. To kar je ostalo še pri kakšnem predmetu, ki ne gre v ocenjevalni paket so več ali manj „smeti.“ Prihaja težišče šolanja in to je zaključek z logorovanjem na Avtovcu. Popoldan je bila še neka delovna akcija, jaz pa sem jo stisnil k frizerju. Dovolj imam tega urejanja okolice v kasarni. Še bodo prihajale generacije, pa naj še oni malo grebejo po hercegovskem kamnu.

Petek, 9. september 1977

Pouk smo izvajali skupaj s 4. vodom v njihovi učilnici, ki je čez hodnik. Še za dve uri so nas vse skupaj nagnali na poligon in nato je sledil v prostorih PP (ku....a smotra). Popoldan je bilo pakiranje odev in „šinjelov“. Do potankosti smo spakirali tudi transportne in borbene nahrbtnike. Končno bomo odrinili na Avtovac.

Sobota, 10. september 1977

Ob osmih zjutraj smotra na glavni pisti pri komandni stavbi. Kot julija meseca, tako je tudi danes, da nekateri nimajo vsega. Komanda je jasna in glasna: „Za sve važi ODSTAV!“ Toda nismo šli odpravljati napake kompletnosti, ampak smo dve uri drgnili orožje pod nadstrešnico. Nato smo na naši zgornji pisti pred četo vse zmetali iz nahrbtnikov na šotorke in ponovno po pravilu „Pakovanje ranca“, zložili nazaj. Ob petih popoldan postroj cele čete in odhod na glavno pisto, kjer je bila smotra celega bataljona. Vse je bilo po predpisih, zato smo se lahko vrnili v svoje prostore. Sledilo je mazanje orožja. V pričakovanju odhoda je narod razdražen in živčen. Danes nam je polnih šest mesecev v JLA. V mesto nimamo več izhodov, ker se verjetno bojijo, da bi popustile zavore in bi zopet „lupali čaše v hotelu.“

Nedelja, 11. september 1977

Zaposliti nas je potrebno in to so učne ure, ki so v ti fazi šolanja namenjene same sebi. Po dveh urah učenja je bilo eno uro prosto in nato zopet čiščenje orožja, a včeraj zvečer smo ga lepo podmazali. Po kosilu do treh prosto, nato delovne točke. Še enkrat sem pregledal vso opremo, če je kompletna. Posebna pozornost je na kvalitetnih volnenih nogavicah, ki bodo sedaj prišle v veljavo v polnem pomenu besede.

Se nadaljuje